

Pohjois-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 2/2025

Aika	26.11.2025, klo 12.30–15.30
Paikka	Scandic Kuopio, neuvotteluhuone Minna
Läsnä	Liite

1. Kokouksen avaus, Kimmo Haapanen

Kimmo toivotti läsnäolijat tervetulleiksi vuoden ja Pohjois-Savon ELY-keskuksen viimeiseen YTR-kokoukseen.

2. Läsnäolijoiden toteaminen ja pöytäkirjantarkistajat, Sanna Katajamäki

Läsnäolijat todettiin osallistujalistaa kierrättämällä sekä kirjaamalla Teams-yhteydellä mukana olevat ylös. Pöytäkirjantarkistajiksi valittiin Päivi Savolainen (Kuopion Energia Oy) ja Matti Kervinen (Suomen riistakeskus, Pohjois-Savo).

3. Aluehallinnon uudistus ja sen vaikutus vesienhoidon suunnitteluun ja toteutukseen, Veli-Matti Vallinkoski

Veli-Matti kertoi pääministeri Orpon hallitusohjelmaan perustuvasta aluehallinnon organisaatiomuutoksesta, joka astuu voimaan 1.1.2026. Uudistuksen tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa lupa- ja valvontakäytäntöjä alueesta riippumatta sekä sujuvoittaa prosesseja ja palvelua. Yksi merkittävimmistä tavoitteista on vihreän siirtymän hankkeiden luvituksen nopeuttaminen. Valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä kootaan uuteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon. Organisaatiouudistuksen myötä perustetaan myös 10 elinvoimakeskusta, jotka muodostuvat nykyisten ELY-keskusten (15 kpl) pohjalta. Siirrytään siis kohti isompia ja vaikuttavampia organisaatioita.

Lupa- ja valvontaviraston lähtötilanteessa yhdistyy useita nykyisiä virastoja, mm. Aluehallintovirastojen tehtävät siirtyvät tähän virastoon. Uusi virasto toimii valtakunnallisesti 18 toimipaikassa ja sen ympäristöosasto työllistää noin 750 henkilöä. Ympäristöosastossa yhdistyvät sekä substanssi että lupa-asiat, ja tehtävissä voi edelleen olla alueellisia jakoja.

Vesienhoidon suunnittelutehtävät sijoittuvat uuden viraston vesien- ja merenhoidon yksikköön, joka on jaettu neljään vesienhoitoaluepohjaiseen ryhmään. Pohjois-Savon ELY-keskuksesta Vesienhoitoalueen 1 -ryhmään siirtyy useampi henkilö. Lupa- ja valvontavirastossa toimii myös yleisen edun valvontayksikkö, joka valvoo yleistä etua viraston ympäristöä koskevassa

päätöksenteossa ja muutoksenhaussa. Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään itsenäinen ratkaisuvallta.

Lupa- ja valvontaviraston vastuulle siirtyvät vesien- ja merenhoidon lakisääteiset tehtävät, mukaan lukien vesienhoidon suunnitteluprosessi, vesienhoitosuunnitelmien laatiminen, vesien tilan luokittelutyö sekä vesienhoidon yhteistyöryhmien koordinointi. Se tarjoaa myös vesiasiantuntijapalveluita muille yksiköille liittyen mm. alueidenkäyttöön, valvontaan ja luvitukseen sekä vastaa vesien tilan seurannasta. Koska elinvoimakeskusten yhtenä tehtävänä on vesien- ja merenhoidon edistäminen ja toimenpiteiden toteutus, on yhteistyötä tehtävä jatkossa uusien virastojen kesken.

Elinvoimakeskus perustetaan siis 10 kpl ja toimipaikkoja on 18. Itä-Suomen elinvoimakeskuksesta yhdistyy 3 maakuntaa ja siten 3 ELY-keskusta, eli Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Savo. Vesien- ja merenhoidon edistämistehtävää hoidetaan Itä-Suomen elinvoimakeskuksesta myös Kaakkois-Suomen alueella. Vesienhoitotehtävät on keskitetty viiteen elinvoimakeskukseen, joista yksi on Itä-Suomen elinvoimakeskus. Vesienhoitotehtävät sijoittuvat Itä-Suomen elinvoimakeskuksesta ympäristöyksikön vesienhoitoryhmään.

Elinvoimakeskukseen siirtyvät kalatalousyksiköt toimivat jatkossakin kolmella toiminta-alueella alueellisten erityispiirteiden perusteella (Järvi-Suomi (Itä-Suomen EVK), rannikko (Lounais-Suomen EVK), Pohjois-Suomi (Lapin EVK). Helmi-ohjelman hankkeiden edistäminen ja toteutus sijoittuu myös elinvoimakeskukseen. Itä-Suomen elinvoimakeskuksen tehtäviä ovat lakiin perustuvat toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät (mm. osallistuminen vesienhoitoprosessiin), valtion harkinnanvaraiset avustukset kunnostushankkeisiin, oma hanketoiminta (mm. ACWA Life ja Helmin pienvesiin liittyvät hankkeet), sidosryhmäyhteistyö, ympäristötiedon tuottaminen ja viestintä sekä Ahti-ohjelmaan kuuluva kaupunkivesiteema (Haitta-aineet hallintaan). Itä-Suomen elinvoimakeskukseen siirtyy Pohjois-Savon ELY-keskuksesta useampi henkilö.

Uudistuksessa vesitaloustehtävät puolestaan keskitetään kolmeen elinvoimakeskukseen. Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus hoitaa jatkossa Itä-Suomen alueen operatiiviset vesienkäyttötehtävät, tulva- ja kuivuusriskitehtävät sekä mm. maa- ja metsätalousministeriön alaiset avustushankkeet. Jatkossa Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus on vesienhoidon yhteistyöryhmässä sidosryhmänä mukana. Pohjois-Savon ELY:n henkilöitä siirtyy Kaakkois-Suomen elinvoimakeskukseen sijoittuvaan Keski-Suomen ja Itä-Suomen vesistöyksikköön.

Aluehallinnon uudistuksesta voi lukea lisää nettisivuilta: <https://www.ely-keskus.fi/valtion-aluehallinnon-uudistus> ja <https://vm.fi/aluehallintouudistus>

4. Katsaus vesienhoidon suunnitteluprosessin ajankohtaisiin asioihin: vesien tilan luokittelu, Antti Kanninen ja Petri Nieminen

Antti kertoi vesienhoidon ajankohtaisiin asioihin liittyen, että ACWA Life -hanke käynnistyy 1.1.2026. Kyseessä on valtakunnallinen laaja hanke, jonka kokonaisbudjetti on 28 miljoonaa euroa, ja jonka tavoitteena on merkittävä panostus vesiensuojeluun. Hankkeessa on mukana useita partnereita ja yhtenä viidestä demoalueesta on Virtasalmi–Joroinen kalatalousalue Itä-Suomessa. Hankkeessa toteutetaan käytännön kunnostustoimia ja valuma-aluekunnostuksia, testataan valuma-aluekoordinaattoritoimintaa sekä rakennetaan kosteikkoja ja tehdään hoitokalastuksia. Lisäksi tarjotaan neuvontaa maa- ja metsätalouden toimijoille ja seurataan toimenpiteiden vaikutuksia. Kansallisella tasolla hanke sisältää työpaketteja, joissa kehitetään uusia indikaattoreita, selvitetään

vesistöjen tummumisen syitä, kehitetään Pisara-järjestelmän avoimia palveluja sekä panostetaan viestintään ja tiedottamiseen. Hankkeen lähtökohtana on vahva paikallinen yhteistyö ja maanomistajien vapaaehtoisuus.

Vesienhoidon säädösmuutokset ovat tuoneet merkittäviä tarkennuksia mm. vesienhoidon tilatavoitteiden sitovuuteen. Uudet hankkeet eivät saa vaarantaa vesienhoidon tavoitteita, mutta tavoitteiden toteutumista ei arvioida vain vesienhoitosuunnitelmissa esitetyn tiedon perusteella vaan kaikkea ajantasaista tietoa voidaan hyödyntää luvanmyöntämisen edellytyksiä arvioitaessa. Vielä valmisteilla olevaan vesienhoitoasetukseen ja uusiin luokitteluohjeisiin on otettu käyttöön niin sanottu "one out, all out" -periaate (minimitekijäperiaate), jonka mukaan vesimuodostuman ekologinen tila määräytyy heikoimman laatutekijän mukaan.

Valmisteilla olevan uusimman luokittelun opas on juuri julkaistu. Luokittelussa on käytössä joitakin kokonaan uusia eliöryhmiä (kuten virtavesikasvien tilan luokittelu) sekä uusia tukiaineistoja, kuten järvillä kaukokartoitukseen perustuvat a-klorofyllipitoisuus ja järvien vesikasvillisuuden umpeenkasvumuuttuja. Luokittelu toteutetaan uudessa vesienhoidon Pisara-tietojärjestelmässä, josta on tulossa myös avoin kansalaisversio.

Lainsäädäntö antaa jatkossa mahdollisuuden poikkeamille vesienhoidon ympäristötavoitteista. Poikkeamat voivat olla mahdollisia lupa- ja ympäristönsuojelulain mukaisissa menettelyissä, jos hanke esimerkiksi osaltaan edistää kestävästä kehitystä. Nämä poikkeamismahdollisuudet on kirjattu vesienhoitolakiin ja asetuksiin, ja niihin sisältyy useita tiukkoja reunaehtoja, eli muutos ei jatkossakaan mahdollista laajamittaisesti vesien tilaa heikentävää luvanvaraista toimintaa.

Pohjois-Savossa pintavesien luokittelu oli kokousajankohtana yli 80 prosenttisesti valmis: kaikkiaan 529 muodostumaa on luokiteltavana ja näistä noin 100 on vielä kesken. Minimitekijäperiaatteen käyttöönotto nostaa tyydyttävien ja välttävien vesimuodostumien osuutta kokonaisuudessa. Kokousajankohtana teknisiä muutoksia oli tehty noin 90 vesimuodostumaan; todellisia tilamuutoksia oli tähän mennessä havaittu 11 heikentyneessä ja 15 parantuneessa muodostumassa. Vaikka uusi luokittelusysteemi voi antaa kokonaiskuvaksi heikomman tilan, kehitystrendit ovat paikoin myös positiivisia. Esimerkiksi Onkivesi luokituu uusimmassa luokittelussa hyvään tilaan, mikä näkyy vedenlaadun parantumisena ja pohjaeläimistön elpymisenä, vaikka tummumiskehitys ja ulkoinen kuormitus ovat edelleen haasteita.

Petri Nieminen kertoi esimerkkien avulla muutamien vesimuodostumien luokittelun vaikutuksista ekologiseen tilaan. Kallavesi luokituu tyydyttävään tilaan one out, all out -periaatteen vuoksi; tyydyttävässä tilassa ovat kasviplankton- ja syvänpohjaeläimet-laatutekijät. Aineisto painottuu Etelä-Kallaveden puolelle ja perustuu velvoitetarkailuun. Vesimuodostuman ravinnepitoisuudet ovat hieman laskeneet ja alusveden hapettomuutta ei ole esiintynyt. Humuspitoisuudessa sekä a-klorofyllissä on kuitenkin ollut havaittavissa trendinomaista nousua.

Keskustelussa nousi esiin useita kysymyksiä ja huomioita vesimuodostumien luokittelusta ja siihen liittyvistä käytännöistä. Esimerkiksi Juurusvesi–Karhonveden ja siten koko vesimuodostuma luokituu kasviplanktonin perusteella tyydyttävään tilaan erittäin niukasti, vaikka muut laatutekijät ovat hyvässä tilassa. Tämä herätti kysymyksen siitä, mikä on riittävä aineistomäärä, kun päätös tehdään näin tarkalla rajalla ja onko olemassa määritelmiä aineiston relevanssille ja riittävyydelle. Todettiin, että käytettävissä oleva aineisto määrittää luokituksen silloin kun se voidaan arvioida luotettavaksi. Jos seuranta-aineisto ei ole riittävää, voidaan mallinnusten ja asiantuntija-arvion avulla pyrkiä perustelemaan luokkaa ja myös esim. painottaa laatutekijän tiettyjä muuttujia luokitteluoppaan ohjeistuksen mukaisesti.

Myös Syväri luokituu syvännepohjaeläinten perusteella tyydyttävään tilaan, vaikka muut tekijät olisivat parempia. Heikoin laatutekijä kuvastaa parhaiten sitä, missä ihmistoiminnan vaikutus näkyy herkimmin. Halunan vesimuodostuma tipahtaa kaksi luokkaa alemmas välttäväksi ja ilman asiantuntija-arviota pudotus olisi ollut kolme luokkaa. Runsaskalkkisissa vesistöissä vertailuvesistöjä on tiettyjen laatutekijöiden osalta vähän, mikä voi vaikuttaa niiden osalta luokittelun luotettavuuteen.

Keyritynjoen alaosassa puolestaan pH-minimi vaikuttaa merkittävästi, sillä pH laskee ajoittain niin alas, että se heikentää koko vesimuodostuman tilaa. Itkonjoen ja Kankaisenjoen osalta pH-minimi johtaa huonoon luokitukseen, mutta fysikaalis-kemialliset laatutekijät voivat laskea tilan enintään vain tyydyttävään. Happamuus voi vaikuttaa biologisista laatutekijöistä mm. päällysluviin, jotka luokituvat välttävään tilaan. Alueella on paljon mustaliuskealuetta ja ojituksia, joilla voi olla vaikutusta.

Pohjois-Kallaveden tila tulee olemaan tyydyttävä jatkossakin. Iisalmen reitillä monessa vesimuodostumassa on nähtävissä positiivistakin kehitystä, joka osittain peittyy teknisten tilamuutosten alle. Esimerkiksi Porovesi ja Nerkojärvi nousevat hyvään tilaan (niidenkin taustalla osaltaan tekninen tyyppimuutos Rr-tyypin vesimuodostumiksi).

Siilinjärven luokitus on huono pohjaeläinten osalta, vaikka päällysveden kesäaikaissa ravinnepitoisuuksissa näkyy paranevaa kehitystä. Happiongelmat korostuvat pohjaeläimissä, ja olemassa olevan aineiston perusteella Siilinjärven vesimuodostuman luokitus määrittyy huonoksi. Siilinjärven pohjaeläimet ovat olleet haaste, ja keskusteltiin siitä, voisiko ilmastus parantaa tilannetta ja nostaa luokitusta. Todettiin, että ilmastuksen vaikutus kohdistuisi vain pohjaeläimiin ja kuitenkin keskeistä olisi puuttua juurisyihin, jotka aiheuttavat syvängien heikot elinolosuhteet syvännepohjaeläinten kannalta. Luokittelussa käytettävä syvängä on melko pienialainen ja pohdittiin, olisiko tarpeen selvittää myös järven muiden syväntöiden tilaa. Luokittelu kuitenkin perustuu käytettävissä olevaan aineistoon.

Lupakäsittelyssä mahdollisesti myönnettävä poikkeus saattaa mahdollistaa vesimuodostuman erinomaisen tilan heikentymisen hyvään tilaan, mutta tyydyttävän tilan kohteissa heikentäminen ei ole mahdollista tilan määräävän yksittäisen laatutekijän kohdalla. Hankkeet eivät saa vaarantaa hyvän tilan tavoitteen saavuttamista ja on keskeistä arvioida, miten kuormitus vaikuttaa heikoimmassa tilassa olevaan tekijään. On tärkeää huomata, että vesienhoitosuunnitelmassa esitetty luokitus ei suoraan toimi luvanmääräytymisen perusteena vaan luvituksessa voidaan käyttää ajantasaisia tietoja vesien tilasta. Lisäksi korostettiin, että pelkkä luokittelun lopputulos ei riitä, vaan on mentävä laatutekijätasolle ja ymmärrettävä luokitustuloksen taustalla vaikuttavat luonnontieteelliset periaatteet.

Yhteenvedon voidaan todeta, että vesienhoidon painopisteet pysyvät samoina, vaikka luokitteluperiaatteet muuttuvat. Luokittelukäytäntöjen muutokset johtavat siihen, että kokonaiskuva vesien tilasta näyttää aiempaan heikommalta, vaikka todellisia paraneviakin muutossuuntia vesien tilassa näkyy tarkasteltaessa esimerkiksi ravinnepitoisuuksien muutossuuntia. Asia on tuotava ymmärrettäväksi myös viestinnässä.

5. Yhteistyöryhmän jäsenten ajankohtaisia asioita

LUKE:n ajankohtaiset: Tutkimustuloksia nautakarjatalouden fosforikierrosta ja vesiensuojelusta, Perttu Virkajärvi

Perttu kertoi merkittävästä tutkimuskokonaisuudesta, joka osoittaa, että fosforikuormituksen hallinta nautakarjataloudessa on edennyt merkittävästi viime vuosikymmeninä. Historiallisesti fosforilannoitus oli runsasta 1960–1995, mutta sen jälkeen lannoitusmäärät ovat vähentyneet ja viljavuusfosforin taso pelloissa on laskenut. Tämä on hyvä kehitys, sillä viljavuusfosfori on keskeinen kuormituksen lähde. Viljelijöiden huoli on liittynyt satotason säilymiseen ja eläinten terveyteen, mutta tutkimukset osoittavat, ettei fosforin vähentäminen ole heikentänyt satoa eikä sadon laatua.

Pitkäaikaiset kokeet, kuten 18 vuoden tutkimus Maaningalla ja Ruukissa, osoittavat, että nollafosforilannoitus tuotti yhtä hyvin kuin suosituslannoitus. Fosforitaseet olivat voimakkaan negatiivisia molemmilla käsittelyillä, mutta sato ei eronnut merkittävästi. Typpi on monta kertaa merkittävämpi ravinne kuin fosfori. Fosforin lisääminen ei ole parantanut satoa. Fosforitase oli negatiivinen eli sadossa poistunut fosforimäärä oli suurempi kuin annettu fosforimäärä. Suosituslannoitus pienensi fosforin negatiivista ravinnetasetta.

Maan fosforipitoisuuden kehitys osoittaa, että lasku tasaantuu ajan myötä. Kalkitukset vaikuttavat viljavuusfosforin lukemaan, mutta eivät välttämättä fosforin ottoon. Pitkäaikaisten kokeiden merkitys korostuu, sillä lyhyet tutkimukset antaisivat virheellisen kuvan fosforin hyödyntämisestä.

Nurmen fosforinotto perustuu osittain perintöfosforiin, jota maassa on runsaasti. Aiemmin vaikeasti hyödynnettäviksi ajatellut fosforijakeet, kuten natriumbikarbonaatti- ja natriumhydroksidifraktiot, ovat nykyisin monivuotisille nurmille käyttökelpoisia. Ilmastomuutos on pidentänyt kasvukautta ja lisännyt syksyn märkyttä, mikä mahdollistaa fosforin tankkauksen talvehtimissolukoihin kevään kasvua varten. Nurmen tiheä juuristo ja monivuotisuus tukevat tätä prosessia. Fosforin pitoisuus rehussa riippuu enemmän maan kosteudesta kuin lannoituksesta, ja kuivina vuosina pitoisuus laskee riippumatta lannoituksesta. Tällöin rehujen kivennäisanalyysi ja ruokintasuunnitelma ovat erityisen tärkeitä eläinten terveyden turvaamiseksi.

Kasvihuonekokeet vahvistavat, että kuivuus heikentää fosforin liukoisuutta ja kasvin ottoa, kun taas kosteus lisää sitä. Lämpötilalla ei ole merkittävää vaikutusta jälkisadossa. Kuivissa olosuhteissa fosforinotto vaatii energiaa, joten kasvi tankkaa fosforia silloin, kun olosuhteet sen sallivat. Pitkäaikaiskokeiden tulokset osoittavat, että nurmen fosforipitoisuus rehussa oli kuivina vuosina alhainen lannoituksesta riippumatta. Tämä korostaa ruokinnan suunnittelun merkitystä erityisesti korkeatuottoisten lehmien siirtymävaiheessa ja lihanaudoilla, joilla väkirehun osuus on alhainen.

Vesiensuojelun näkökulmasta fosforikuormitus nurmiviljelystä on vähentynyt merkittävästi. Huuhtoutumiskokeet osoittavat, että fosforipitoisuudet laskevat ajan myötä, mutta syyslevityksen ja sateiden yhdistelmä voi aiheuttaa suuria kuormituspiikkejä. On havaittu, että esimerkiksi Onkiveden fosforitasot ovat seuranneet maatalouden toimenpiteiden kehitystä, ja 30 vuoden työ näkyy nyt tuloksissa.

Keskeisiä syitä kuormituksen vähenemiseen ovat lietelannan levitysmenetelmien kehitys, talvilevityskiellot, sijoitustekniikat ja nitraattiasetuksen mukaiset rajoitukset. Fosforilannoitus suosituksia on puolitettu vuodesta 1990, ja lehmien ruokinnan fosforitarvenormeja

on alennettu noin 25 prosenttia. Suomessa nautakarjataloilla eläintiheys on maltillinen, keskimäärin 0,67 eläinyksikköä hehtaarilla, mikä tekee ravinnemääristä peltoalaa kohti järkeviä.

Ilmastonmuutos on muuttanut fosforin käyttökelpoisuutta: kuivuus heikentää fosforin ottoa, mutta pidentynyt kasvukausi ja syksyn märkyys parantavat monivuotisten nurmien kykyä hyödyntää perintöfosforia. Tämä on harvinainen win-win-tilanne, jossa karjatilojen ei tarvitse huolestua peltojen fosforilukujen laskusta, kun suosituslannoituksia noudatetaan.

Lopuksi todettiin, että nautakarjatalouden fosforikuormitus ei ole suuri, mutta ilmastonmuutoksen ja vesistöjen herkkyyden vuoksi työtä on jatkettava. Lietteen syyslevitystä ja myöhäistä laiduntamista tulee välttää ja pistekuormituslähteet tarkistaa. Kiitos edistymisestä kuuluu viljelijöille, jotka ovat ottaneet käyttöön uusia menetelmiä ja investoineet teknologiaan.

Savo-Karjalan vesiensuojeluyhdistyksen ajankohtaisia asioita, Jukka Koski-Vähälä

Jukka kertoi, että yhdistyksen toimintakenttä on laaja ja sisältää suuren joukon vesiensuojeluhankkeita, kuten vesienhoito ja pienempiä selvityshankkeita. Näitä ovat mm. Onkiveden yleissuunnitelman ajantasaistus, Kelluvat kosteikot -hanke, pohjavesien suojelusuunnitelmiin liittyvät hankkeet sekä monimuotoisuushankkeet. Koulutushanke kosteikko ja valuma-alue-suunnitteluun on kouluttanut yli 30 uutta suunnittelijaa Järvi-Suomen alueelle. Yhteistyöhankkeita toteutetaan esimerkiksi POK- ja POS-alueilla, ja uusimpia hankkeita ovat muun muassa "Savo-Karjalan vedet ja valuma-alueet", "Elämää vesien äärellä" POK-alueella sekä LUKE:n hankkeen Nurmi Living Lab ja N-Fiksu, joissa yhdistys on mukana. Rahoitusta hankkeille on saatu eri lähteistä, erityisesti maaseuturahoitusta on saatu hyvin hankkeisiin.

Yhdistyksen vaikuttamistyö lausunnoin ja kannanottojen kautta sekä yhteistyöverkostoissa korostuvat. Nettisivuja hyödynnetään toiminnan seurantaan. Lisäksi indeksitarkastelu ja koulutushankkeen opit on integroitu omaan toimintaan.

KiMo-hanke (Kirkkaasti monimuotoista) käynnistyi Juojärven lähivaluma-alueen esiselvityksen jälkeen kansalaisten huolien pohjalta. Hankkeessa kartoitetaan toimenpiteitä Juojärven tilan parantamiseksi. Toimintaan sisältyvät tiedonvälitys, maastoretket, aamukahvitilaisuudet ja koulutustilaisuudet sekä yhteistyöverkoston aktivointi.

Kallavesimalli-hanke, joka alkoi toukokuussa 2025, on toteutettu yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston kanssa. Yhdistys vastaa ekologisen mallinnuksen tueksi kerättävästä alueellisesta vedenlaatu- ja limnologisesta tiedosta. Mallin avulla voidaan ennakoida toimenpiteiden vaikutuksia vesistön ekologiseen tilaan ja tukea kestävää vesistöjen käyttöä sekä ympäristöllisiä menettelyitä.

Yhdistyksen toimintaan ja ajankohtaisiin hankkeisiin voi tutustua nettisivuilla: <https://skvsy.fi/>

Savonia-AMK:n Vamos-hanke, Teija Rantala

Vamos-hanke on maaseuturahoituksella toteutettava hanke, jonka tavoitteena on lisätä monimuotoisuutta valuma-alueyhteistyöhön. Hankkeen keskeisiä kumppaneita ovat Metsäkeskus ja Suomen ympäristökeskus (SYKE). Hanke jatkuu vuoden 2027 loppuun saakka. Sen päätavoitteena on monitavoitteisuus, jossa huomioidaan vesienhallinta, luonnon monimuotoisuus ja ilmastoasiat.

Hankkeessa on päätetty ottaa keskeisiksi painopistealueiksi lintuvedet. Helmi-ohjelmassa mukana ovat Lapinjärvet ja Keskimäinen lisäalassa, ja myös Priodiversity -Life hankkeessa on yhteisiä

kohteita. Koska valuma-alueen toimenpiteiden mahdollistaminen ei kuulu Helmi-ohjelmaan, hanke tukee näitä toimia. Lisäksi mukana ovat Luupuveden valuma-alue, Salinjoen valuma-alue sekä kolme pientä suokohdetta, joissa suunnitellaan vesien palautusta.

Hankkeessa on mahdollista toteuttaa pilottitoimenpiteitä. Ensimmäisessä vaiheessa suunnittelu tarkentuu ja indeksitarkastelu otetaan käyttöön. Maastotyötä tarvitaan paljon, jotta voidaan priorisoida tärkeimmät alueet. Maanomistajien informointi toimenpiteistä ja rahoitusmahdollisuuksista on olennainen osa hanketta. Ympäristöseurantaa tehdään perinteisten mittareiden lisäksi myös haitta-aineiden osalta. Lintujen elinolosuhteiden huomioiminen ja parantaminen on keskeinen tavoite. Lisäksi kehitetään maastosuunnittelua samaan järjestelmään metsäpuolen kanssa, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

Pilottitoimenpiteisiin kuuluu vesien palautus Vieremällä sijaitsevalle suolle sekä puualtaan ja pohjapatosarjan seuranta Salinjoella. Metsäkeskuksen kanssa toteutetaan täsmäkoulutusta metsänomistajille. Hankkeessa on myös mahdollisuus opinnäytetöihin ja aiheideoita toivotaan erityisesti maatalouden, vesiensuojelun ja muiden ympäristöaiheiden parista.

Keskustelussa nousi esiin kysymys siitä, voidaanko metsäalueilla toteuttaa vesienhoitoa ja hiilensidontaa yhtä aikaa ilman, että jokin tavoite kärsii. Todettiin, että kaikki ratkaisut eivät sovi kaikille kohteille ja siksi kohdekohtainen yhteistarkastelu on välttämätöntä. Tarvitaan eri alojen osaajia, jotta tavoitteet voidaan sovittaa yhteen.

6. Seuraavan kokouksen ajankohta

Lupa- ja valvontavirasto kutsuu koolle seuraavan kokouksen. YTR:n kokoonpano ja toiminta säilyy lähtökohtaisesti nykyisellään vuoteen -29, mutta joitain muutoksia varmasti tulee. Toiminta jatkuu jossain muodossa joka tapauksessa ja siitä tiedotetaan jäseniä. Kiitos kaikille aktiivisesta osallistumisesta tähän saakka.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:33.

JAKELU Vesienhoidon YTR varsinaiset jäsenet
TIEDOKSI Vesienhoidon YTR varajäsenet

Tämä asiakirja KEHA/38102/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/38102/2023 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Haapanen Kimmo 16.12.2025 11:46

Esittelijä Katajamäki Sanna 16.12.2025 12:08